

CHỦ ĐỀ 5: ÔN TẬP VỀ VĂN BẢN NGHỊ LUẬN, VĂN BẢN THÔNG TIN**MÔN: NGỮ VĂN – CHÂN TRỜI SÁNG TẠO – LỚP 6****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****Phần A. Lý thuyết****1. Lý thuyết về văn bản nghị luận, văn bản thông tin**

Yếu tố	Văn bản nghị luận	Văn bản thông tin
Khái niệm	Là loại văn bản chủ yếu dùng để thuyết phục người đọc (người nghe) về một vấn đề	Là văn bản chủ yếu dùng để cung cấp thông tin về các hiện tượng tự nhiên, thuật lại các sự kiện, giới thiệu các danh lam thắng cảnh, hướng dẫn các quy trình thực hiện một công việc nào đó
Đặc điểm	Người nói, người viết nêu lên được ý kiến (quan điểm) của mình, sau đó dùng lí lẽ và các bằng chứng cụ thể làm sáng tỏ ý kiến ấy	Thường có các yếu tố: nhan đề (một số văn bản có sa-pô dưới nhan đề), đề mục (tên gọi của các phần), đoạn văn, tranh ảnh

2. Khái quát nội dung chính các văn bản

Văn bản	Tác giả	Xuất xứ	Nội dung chính	Giá trị nghệ thuật
<i>Học thầy, học bạn</i>	Nguyễn Thanh Tú	Trích từ Văn biểu cảm – nghị luận, Trần Đình Sử, NXB Giáo dục, 2001.	Bằng lập luận chặt chẽ, thuyết phục, tác giả đã chứng minh về ý nghĩa và sự đúng đắn của hai câu tục ngữ để khẳng định vai trò quan trọng của học thầy và học bạn	- Lập luận chặt chẽ, lí lẽ thuyết phục. - Lời văn giàu hình ảnh. - Sử dụng các dẫn chứng xác đáng, thuyết phục.
<i>Bàn về nhân vật Thánh Gióng</i>	Hoàng Tiên Tựu	Trích từ Bình giảng truyện dân gian, NXB Giáo dục, 2003.	Bằng lập luận chặt chẽ, thuyết phục, tác giả đã bàn luận thấu đáo về ý nghĩa và vẻ đẹp của nhân vật Thánh Gióng trong nền văn chương của nước nhà.	- Lập luận chặt chẽ, lí lẽ thuyết phục. - Lời văn giàu hình ảnh.

<i>Phải chăng chỉ có ngọt ngào mới làm nên hạnh phúc?</i>	Phạm Thị Ngọc Diễm	Trích trong Những bài nghị luận xã hội chọn lọc, NXB Đại học Sư phạm TP. Hồ Chí Minh, 2016	Bằng lập luận chặt chẽ, lí lẽ thuyết phục, tác giả đã chứng minh quan điểm về hạnh phúc và khẳng định hạnh phúc luôn ở quanh ta.	<ul style="list-style-type: none"> - Lập luận chặt chẽ, lí lẽ thuyết phục. - Lời văn giàu hình ảnh. - Sử dụng các dẫn chứng xác đáng, thuyết phục.
<i>Lẽ cúng thân lúa của người Chơ-ro</i>	Văn Quang, Văn Tuyên	Trích từ báo ảnh <i>Dân tộc và miền núi</i> , ngày 4 - 4 - 2007	Văn bản đã trình bày một cách cụ thể, rõ nét và sinh động lễ hội của người Chơ-ro, đem đến những thông tin bổ ích, hấp dẫn cho người đọc từ đó cho thấy ý nghĩa và nét đẹp trong văn hóa của cộng đồng.	Những thông tin, sự kiện đầy đủ, xác thực
<i>Trái Đất – mẹ của muôn loài</i>	Trịnh Xuân Thuận	Trích trong “ <i>Nguồn gốc, nỗi hoài niệm về những thuở ban đầu</i> ”, NXB Trẻ, 2006.	Văn bản đã nêu lên những thông tin khoa học, lịch sử và địa lý bổ ích để cho thấy sự quan trọng của Trái Đất đối với vạn vật	<ul style="list-style-type: none"> - Các tri thức xác thực, bổ ích. - Các đề mục, sapo rõ ràng, dễ theo dõi.
<i>Ngày Môi trường thế giới và hành động của tuổi trẻ</i>	Nhóm biên soạn	Trích trong báo Tuổi trẻ, nhân dân, rang web của Bộ Tài nguyên và Môi trường	Văn bản đã nêu lên những thông tin khoa học, trình bày mối nguy hại của môi trường và kêu gọi sự chung tay vì Trái Đất	<ul style="list-style-type: none"> - Các tri thức xác thực, bổ ích. - Các đề mục, sapo rõ ràng, dễ theo dõi.

B. Bài tập

Câu 1: Nêu nhưng câu văn thể hiện ý kiến của tác giả về việc học thầy, học bạn trong văn bản *Học thầy, học bạn*.

.....

.....

Câu 4: Văn bản giúp em hiểu gì về mối quan hệ giữa con người và thiên nhiên?

Câu 5: Hãy điền vào bảng sau những chi tiết trong đoạn 2 thể hiện sự tiến hóa của sự sống trên Trái Đất theo thời gian:

Mốc thời gian	Các chi tiết
Cách nay 140 triệu năm	
Cách nay khoảng 6 triệu năm	
Cách nay khoảng 30 000 đến 40 000 năm	

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

THỰC HIỆN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM

Câu 1:

Nêu những câu văn thể hiện ý kiến của tác giả về việc học thầy, học bạn trong văn bản *Học thầy, học bạn*.

Phương pháp:

Nhớ lại nội dung văn bản

Lời giải chi tiết:

Những câu văn thể hiện ý kiến của người viết về việc học thầy, học bạn là:

- Trong cuộc đời mỗi người, học từ thầy là quan trọng nhất.
- Ngoài tài năng thiên bẩm, không thể không nhắc đến sự dẫn dắt của người thầy.
- Học hỏi từ bạn bè cũng rất cần thiết.
- Việc học ở bạn thuận lợi ở chỗ với bạn bè cùng trang lứa, cùng hứng thú, cùng tâm lí thì việc học hỏi, truyền thụ cho nhau có phần thoải mái, dễ dàng hơn.

Câu 2:

Hãy xác định lí lẽ, bằng chứng mà tác giả đưa ra để củng cố ý kiến của mình và điền vào bảng sau:

Ý kiến về nhân vật Thánh Gióng	Lí lẽ	Bằng chứng

Phương pháp:

Nhớ lại nội dung văn bản

Lời giải chi tiết:

Ý kiến về nhân vật Thánh Gióng	Lí lẽ	Bằng chứng

Thánh Gióng là một nhân vật phi thường	Sự phi thường của nhân vật Gióng thể hiện qua những chi tiết về sự thụ thai thần kì của mẹ Gióng	Bà bắt đầu mang thai Gióng sau khi bà ướm thử bàn chân mình vào vết chân khổng lồ, bà mang thai Gióng mười hai tháng mới sinh...
Thánh Gióng thể hiện sức mạnh của nhân dân trong công cuộc giữ nước	Lực lượng chống giặc ngoại xâm, bảo vệ Tổ quốc của dân tộc bình thường tiềm ẩn trong nhân dân, tương tự như chú bé làng Gióng nằm im không nói, không cười	Khi có giặc thù, tiếng gọi ấy đã tập hợp, thức tỉnh tất cả các lực lượng tiềm ẩn ấy của dân tộc và làm nên Thánh Gióng

Câu 3:

Viết đoạn văn khoảng 150 – 200 chữ tóm tắt văn bản Phải chăng chỉ có ngọt ngào mới làm nên hạnh phúc?

Phương pháp:

Nhớ lại nội dung văn bản

Lời giải chi tiết:

Trong văn bản Phải chăng chỉ có ngọt ngào mới làm nên hạnh phúc?, tác giả đã phân tích và lập luận một cách xác đáng trong quan điểm về hạnh phúc. Với luận điểm thứ nhất, ngọt ngào là hạnh phúc, tác giả đã đưa các hàng loạt các lý lẽ như: ngọt ngào mang đến cho con người sự thoải mái, sự bình yên nên hẳn nhiên đó là hạnh phúc; một cuộc sống giàu có, sung túc, đủ đầy giúp cho con người có thể làm điều mình thích mà không bị giới hạn bởi bất kì điều gì, điều ấy cũng làm cho cuộc sống thêm phần hạnh phúc, tươi đẹp. Ở khía cạnh này, tác giả đã đưa ra bằng chứng là một cử chỉ quan tâm, yêu thương, một lời hỏi han ngọt ngào của cha mẹ dành cho con, của bạn bè dành cho nhau cũng đủ khiến người ta cảm thấy vui vẻ và ấm lòng. Tỷ phú Bill Gates đã dành 45,68% tài sản của mình để thành lập quỹ từ thiện để giải quyết các vấn đề về sức khỏe và nghèo đói toàn cầu. Sự ngọt ngào ấy đã mang đến hạnh phúc cho những mảnh đời đang gặp khó khăn, khốn khó ở khắp nơi trên thế giới. Với luận điểm thứ hai, hạnh phúc không chỉ đến từ những điều ngọt ngào ấy, nó còn có thể được tạo nên bởi những vất vả, mệt nhọc, thậm chí là nỗi đau, tác giả đã đưa ra các lý lẽ như: một người mẹ sinh con, dù đau đến thế nào vẫn chỉ cảm thấy vui sướng, hạnh phúc; một người không may mắc những bệnh tật nguy hiểm, họ vẫn có thể cảm thấy hạnh phúc, vì họ vẫn còn thời gian để sống, để cống hiến, làm những điều mình muốn. Ở khía cạnh này tác giả đã đưa ra những lí lẽ như Lần mẹ đau đớn nhất, khi sinh con. Lúc ấy mẹ mới cảm nhận được nỗi đau vượt cạn, đau đến tột cùng, chỉ muốn ngất đi. Nhưng rồi, trong nỗi đau ấy, khi tiếng khóc của con cất lên, mẹ lại hạnh phúc vô cùng. Nhìn thấy con lúc ấy, mẹ mới hiểu được giá trị thực sự của hạnh phúc; Võ Thị Ngọc Nữ, dù đang ở trong độ tuổi của những ước mơ, của những hoài bão, một tuổi

trẻ nhiệt huyết, đầy đam mê, nhưng Ngọc Nữ lại mắc phải căn bệnh hiểm nghèo. Dầu vậy, cô vẫn luôn tươi cười hạnh phúc, nhất là khi cô có thể được múa, được thực hiện điều mình mong muốn. Qua những luận điểm trên, tác giả đã đi đến khẳng định rằng hạnh phúc luôn tồn tại ở quanh ta.

Câu 4:

Văn bản giúp em hiểu gì về mối quan hệ giữa con người và thiên nhiên?

Phương pháp:

Nhớ lại nội dung văn bản

Đây là câu hỏi mở, các em trả lời theo quan điểm của bản thân.

Lời giải chi tiết:

Văn bản giúp em hiểu rằng thiên nhiên và con người có mối quan hệ gắn bó, khăng khít. Thiên nhiên cung cấp những giá trị vật chất, tinh thần để giúp đời sống con người đầy đủ hơn. Ngược lại, con người biết ơn, chăm sóc thiên nhiên thì sẽ nhận được những giá trị tốt đẹp mà thiên nhiên đem lại.

Câu 5:

Hãy điền vào bảng sau những chi tiết trong đoạn 2 thể hiện sự tiến hóa của sự sống trên Trái Đất theo thời gian:

Mốc thời gian	Các chi tiết
Cách nay 140 triệu năm	
Cách nay khoảng 6 triệu năm	
Cách nay khoảng 30 000 đến 40 000 năm	

Phương pháp:

Nhớ lại nội dung văn bản

Lời giải chi tiết:

Mốc thời gian	Các chi tiết
Cách nay 140 triệu năm	Có vô số các loài tảo, bọt biển, rêu, nấm, sâu, bọ, tôm, cua, nhện, hoa bướm, nghe thấy tiếng chim, ong hay các loài khủng long khổng lồ và các loại thằn lằn tiền sử
Cách nay khoảng 6 triệu năm	Tiền nhân của người xuất hiện
Cách nay khoảng 30 000 đến 40 000 năm	Người tinh khôn đầu tiên xuất hiện

Câu 6:

Qua văn bản *Ngày môi trường thế giới và hành động của tuổi trẻ*, hãy viết một đoạn văn về vấn đề ô nhiễm môi trường.

Phương pháp:

Nhớ lại nội dung văn bản, liên hệ bản thân

Lời giải chi tiết:

Ô nhiễm môi trường đang là một trong những vấn đề nhức nhối của nước ta hiện nay. Vậy đâu là nguyên nhân dẫn đến tình trạng này? Trước hết, đó là do những hành động sai trái của chính bản thân con người. Mọi người thoải mái vứt rác bừa bãi xuống sông, xuống lòng đường. Hơn thế nữa, chúng ta còn ngang nhiên khai thác bừa bãi, khai thác một cách quá mức. Chưa dừng lại ở đó, khi đánh bắt cá, nhiều ngư dân còn sử dụng các chất nổ hoặc quăng nhiều rác xuống lòng biển. Nguyên nhân còn là do người dân chưa ý thức được sự nguy hiểm của hiện tượng ô nhiễm môi trường. Và để giảm thiểu tình trạng này, mỗi người dân hãy nâng cao ý thức của mình về môi trường mà ta đang sống. Bên cạnh đó, hãy không ngừng tuyên truyền và làm nhiều hành động thiết thực để giảm thiểu ô nhiễm như trồng cây gây rừng, xử phạt nghiêm minh hành vi phá hoại môi trường. Hãy cùng nhau chung tay bảo vệ môi trường, bảo vệ mái nhà chung.